

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex
Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum
Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

Quomodo co[n]stabit donationes vel dotationes, seu meliorationes inter
liberos fuisse inofficiosas, vel non, & de arris, & diuisione fructuum, & de
aliis huiusmodi. Cap. XXVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

¶ Quomodo cōstabit donationes vel dotationes, seu meliorationes inter liberos fuisse inofficinas, vel non, & de aris, & diuisiue fructuum, & de aliis huiusmodi.

CAP. XXVI.

Porro quoniam in hac materia inter disputandum saepe meminimus de dote inofficiosa, quæ nulla lege permittitur, quarendum nobis occurrit, quomodo patrum donationes vel dotationes respectu filiorum inofficinas fuisse perpendemus? Respondetur ergo tunc dos vel donatio collata à patribus inter nepotes, vel filios inofficiosa dicitur quando scilicet quintam & tertiam partem totius paternæ substantiæ excedit.

¶ At perpendendum restat substantia paterna, cuius quintam & tertiam partem excedere non posse dotem aut donationem dicant leges: quo valore sit prætaxanda an valore quo valebant bona, constitutionis dotis tempore, aut quo valebant bona constituentis dotem tempore suæ mortis? Super quam materiam decreta legum de Toro. l. 18. & 28. extant quibus in fauorem dotis indulgetur, quòd tantum tunc inofficiosa dicatur dos quæ excedit quintam & tertiam partem valoris, quo valebant facultates

² Consultate parentis constituentis, vel promittentis dotem tempore, quo dos fuit constituta & mandata, vel tempore obitus eius, qui eam ante constituerat, vel fuerat stipulatus. Et in hoc optio datur eligendi ei, cui talis dos fuit constituta, aut promissa ut pro libito eligere possit.

³ Aliæ vero donationes non dotales ut inofficinas dicuntur, ac per consequens, ut earum excessus sit restituendus, pensandus est valor facultatum donantis, quarens tempore obitus eius valent, & non aliter. Ita in recipiuntur inofficiosa donationibus: aut donationibus propter nuptias quæ ad collationem deducuntur.

^h Tit. de dotibus l. 5. l. 3. tit. 8. l. 7. ¶ Insuper supradicta lege. 3. libr. 5. tit. 8. sancitur cum filius, filiæve paternorum bonorum adierit hæreditatem, ad diuidenda bona paterna, vel materna, vel suorum ascendentium bona partienda tenebuntur ipsi sui que hæredes ad cumulum talium bonorum diuidendorum afferre dotem, donationesque pro nuptiis, reliquasque à se receptas

donationes quas de bonis quibus succedere volunt iam receperint. Quod si hæreditati cedere malunt sibi id liberum maneat: nisi prædictæ dotes donationesve fuerint inofficiosa, quia tunc in eo quod inofficiosa extiterint, reliquis cohæredibus id venit restituendum etiam si id accidat durante matrimonio.

¶ Sed neque obliuioni hæc quæstio tradenda est, scilicet, si maritus & vxor alicui suorum liberorum promiserint dotem: ex quibus bonis soluenda veniat? Et quia legalis hæc quæstio est: & solutio eius ex ipsis legibus eruenda est. Ad eam dicitur primo, quod si communi consensu vir, & vxor alicui filio, vel filia dotem vel donationem propter nuptias polliciti sint, ex lucris communibus durante matrimonio partis soluenda venit, quibus lucris communibus si caruerint eadem dotem vel donationem ex aliis bonis quomodolibet ad se pertinentibus quilibet pro rata, id est pro sua medietate tenebitur exsoluere.

¶ Secundo dicimus, quod si solus pater durante matrimonio dotem, vel donationem propter nuptias filio communi sibi & vxori constituerit, talis dos, vel donatio exoluenda erit ex bonis durante illo matrimonio partis, ex eo quod lucra communia capiunt. Quod si talia lucra communia non suppetant, præfata dos vel donatio propter nuptias ex bonis viri, & non vxoris erit pendenda in recopilatione noua legum.

¶ I. quoque. 6. lib. 5. tit. 6. cauetur patrem, aut matrem, aut ascendentem teneri dum promiserit adaugere in 3. & 5. parte suorum bonorum aliquem liberorum suorum, vel descendentium ad id implendum quando titulo matrimonij, vel alicuius causæ onerosæ hanc præstiterit fide, quod si in vita nõ adimpleuerit præstitam fidem consummato eorum vitæ cursu post mortem talis in quinta tertique parte melioratio pro confecta habeatur.

¶ Item titul. 6. lege lib. 5. recopilat. decernitur, quod si pater, vel mater, vel aliquis ascendentium contractu inter viuos pactus fuerit se non adaucturum liberorum suorum vel descendentium quempiam, vel in tertia & quinta quota assis non melioraturum instrumentoque publico sic stipulatus est, talem adauctionem seu meliorationem perficere non valebit, quod si perficere tentauerit

Q. 1.

c. tit. 9. lib. 5. lib. 8. fol. 295.

k 3 nullius

nullius sit roboris, vel momenti.

¶ Insuper l. 8. cauetur quod adauctio hæc in tertia & quinta quota assis facta per testatorem valida sit: suumque fortiatur effectû, etiam si causa præteritionis vel ex hæredationis testamentum rumpatur vel annulletur.

¶ Insuper libro quinto titulo octauo. l. 3. recopilationis nouæ stabilitur quod cum parentes aliquam donationem fecerint alicui liberorum filius hic intelligitur esse adauctus in contento in tertia & quinta parte assis, & legitima etiam si id non dixerint vt supra dictum meminimus. Neque valida sit donatio si ultra hæc excesserit nec aliam superaddere meliortationem parentes possint.

¶ Ultra hæc libro. 5. titulo 6. l. 2. decernitur patrem aut matrem in auctione seu meliortatione tertij: quando sic constituerint adaugere liberorum aliquem, vel descendendum legitimorum, vel via testamenti, vel alicuius vltimæ voluntatis, vel ratione contractus inter viuos, posse grauamen quodlibet siue restitutionis, siue fideicommissi pro libito imponere, in dictaque tertij quota innectere vincula, submissiones, substitutiones, prout libuerit, dum hæc omnia inter suos descendentes legitimos conficiant. Quibus non superuentibus id conficere valeant inter suos descendentes illegitimos: qui iure capaces esse possunt hæreditatis paterna. Quibus non extantibus inter ascendentes prædicta facere queant, quibus ascendentibus, si etiam caruerint, possint prædictas submissiones disponere inter consanguineos sibi. Qui etiam consanguinei si non super sint: id possint efficere inter extraneos, & aliter grauamen, seu conditionem in prædicto tertio apponere non possint, Huiusmodique vincula seu submissiones siue fiant in tertia parte auctionis, siue quinta in perpetuum robor validitatis accipiant, vel pro tempore quod testator expresserit, neque in hoc discriminis aliquid fiat de quarta, vel quinta generatione.

¶ Ad hæc in recopilatione noua libro quarto, titulo 1. l. 12. folio. 124. conceditur pacta dotalia in contractibus dotalibus posse cum iuramento validari, & hic posse tabellionem fidei ferre testimonium citra pœnam. ¶ Sed quomã fere omnia resoluta manent, quæ ad hæc materiam

quæ

quæ quotidiana est noscuntur pertinere consilium hic lectori bene fore puto, si reliqua hic adiecero: quæ merito pro complemento possunt desiderari, ne ea aliunde mendicando lector defessus vagetur.

¶ Igitur ut reliqua scitu digna sub breuitate debita perstringamus notandum est primo, quod secundum l. 4. titulo 4. libro quinto ordinationum. & l. 2. titulo 3. libro 3. fori fructus bonorum castrensium, durante matrimonio habiti diuidendi sunt, ac etiam bonorum castrensium redditus, licet bona castrensia non veniant diuidenda, sed suo domino sunt reseruata.

¶ Secundo perpendendum est, quod secundum l. 2. tit. 4. fori regalis quando bona castrensia: vtriusque coniugis expensis sunt luci facta, vtriusque coniugis erunt tanquam lucra communia. ¶ Tertio perpendito lector quod facto diuortio per mortem ante omnia ex cumulo bonorum extrahenda est dos appretiatæ secundum l. 16. titulo 1. partite. 4. Bona autem dotalia tempore traditionis non prætaxata pretio, eadem sunt excipienda ab vxore secundum l. 29. & 33. tit. par. 5. At quando sunt plures dotes, soluenda est primo prima: nisi vltima vxor in sua dote detulit bona, in quibus præferenda sit. ¶ Dos autem & arræ maiori priuilegio potiuntur quam cætera antiquiora debita carentia hypothecis expressis.

¶ Bona insuper quæ lucrata est mulier ad cumulum bonorum communium pertinent ante partitionem, etiã si ante partitionem in viduitate acquisierit ea.

¶ Deinde secundum l. 21. tit. 2. partite tertie grex ouium allatus ad maritum ab vxore, si non prætaxatus adductus est, periculum illius subibit vxor, ac fructus eius ad sublevanda onera matrimonialia marito cedent: parsque gregis mortua, ex fructibus eiusdem gregis complenda, vel rescicienda vxori venit. ¶ Idem dicendum est de mancipiis si prætaxata tradantur in dotem marito, quia quoddam genus venditionis præsumitur, eorum periculum penes maritum erit, alias si inappretiatæ sint tradita: periculum illorum vxor subibit. ¶ Casu quoque quo mancipia dotalia in potestatem seu possessionem mariti sine præuia eorum taxatione transferunt, quia periculum & commodum tunc cedit vxori: si qui ex ancillis procreati fuerint

fuerint filij non ad maritum, sed ad vxorem vt illorum dominam pertinebunt. l. 20. tit. 2. partitæ. 4.

¶ Cæterum bona vsu consumptibilia in dotem allata, si consumantur, sunt in æquali valore deducenda ex cumulo bonorum. ¶ Præterea sicut supra meminimus secundum. l. 14. titulo vigesimo libro tertio fori, mulier obnoxia fit ad medietatem eorum debitorum soluedam, quæ durante matrimonio contracta sunt: sed si debita ante contractum matrimonium contracta sint vnusquisque coniugum soluet sua.

¶ Lectulus autem quotidianus excipietur ex bonis multiplicatis quòd si talia nulla sint bona: ex bonis mariti excipendus erit pro vxore, quod si ipsa postea nupserit lectum tunc restitutura est. Quod si ipsa attulerit lectum ex dote, non educetur pro lectulo communi secundum. l. 6. tit. 6. lib. 3. fori.

¶ Item pullulata vestes coniugis superstitis ex bonis multiplicatis veniunt deducenda secundum glossatores legis. 30. Taurensis.

¶ At superadlicimus secundum. l. 9. titu. 4. lib. 3. fori, quod vita functo aliquo coniugum, fructus pro illo tunc temporis in fundo apparentes inter viuum coniugem & hæredes vita functi coniugis veniunt dispartendi. Quod si tales fructus nondum apparuerint, vel pullulauerint illi coniugi cedent hi fructus, cuius fuerit possessionis, vel prædij radix solutis tamen expensis. Huius autem legis sanctio procedit in fructibus vinearum, hortorum, & arborum inde procedentibus. Nam si ex agricultura tales fructus sint demetendi etiam si tempore mortis fructus huiusmodi non comparuerint pro medietate simul cum expensa cultura erunt diuidendi.

¶ Insuper secundum. l. 14. Taurensem disponitur verumque coniugum cum pertransierit ad alias nuptias posse de bonis multiplicatis sicut de propriis bonis disponere, etiam si de lucro non prouenerint: neque teneatur talium bonorum proprietatem, aut vsumfructum filiis reseruare.

¶ At vero secundum. l. 15. Taurensem verum est quod in omnibus casibus in quibus mulier secundo nubit, & teneatur reseruare proprietatem filiis prioris matrimonij habitam à primo marito, vel quod titulo hæreditario habuit

habuit à filiis primi matrimonij, etiam in eisdem casibus tenetur vii.

¶ Quibus adiciuntur quod secundum l. 2. tit. quarto, libro tertio fori vendita hæreditate durante matrimonio, si ex eius pretio ematur alia, vel si talis hæreditas cū alia fuerit commutata: fructus erunt communes & hæreditas empta vel loco commutatæ succedens, erit cuius erat prima. ¶ Atque secundum l. 6. Taurensem mulier si renunciauerit lucro non tenebitur ad debita. ¶ Adde quòd secundum l. 20014. styli legatum de quinta parte educendum est prius ex cumulo bonorum, quam melioratio tertij. Atque de dicto quinto legata gratiosa, & cæra, missæque, & sumptus funeralium deduci iubentur. ¶ Præterea secundum l. 23. titulo. 3. partita. 3. hæreditas obienta à patre ex filiis primi matrimonij restituenda venit filiis ex primo matrimonio adhuc superuiuentibus. ¶ Secundum etiam l. 6. Taurensem qui caruerit tam liberis quam etiam ascendentibus legitimis tres quartas poterit legare, sed de bonis castrensibus poterit disponere pro animi sui sententia.

¶ Denique commissarius secundum l. 34. & 35. Taurensem non potest reuocare testamētum antea factum à defuncto, nequicquam testamento à se iam confecto super addere: etiam si facultatem mutandi, vel addendi sibi reuertuauit, teneaturque talis commissarius si sit in loco, quo sibi commissio fuit facta, intra menses quatuor tale testamentum conficere. Si vero absens fuerit sex mensium ad id conficiendum prorogatio sibi conceditur. Si verò contigerit eum extra regnum versari, tantum intra annum conficiendi lex præbet facultatem secundum l. 5. tit. 2. part.

¶ Vtrum sufficiant signa ⁴pro verbis pro validitate testamenti condendi inter loquela carentes dubitatur, non de sunt qui sufficere autument, sed id caudicis disputandum relinquo, quamuis Iulius clarius ait in materia de testamentis quod si testator interrogatus ab alio articulare loqui non possit non valet, quia requiritur, quod non adeo oppressus sit morte quod articulare loqui non possit: sed habeat adhuc bonum sensum, & bonam memoriam, vs omnes doctores allegant. ¶ Per-

Q. 2.

d. At quis

istat gesti

colationes

& signa

pienè percipere possit

aut quinta

l. in interpretibus in iudicaria re credit. Hac

Figlius ex

clamat, in

com. qui te

stam. fac.

post.

& 5 pende

pende quoque secundum l. 8. & 13. & 2. tit. 9. partitæ. 6. per restitutionem in integrum vsque ad 28. annum qui cum minor esset. 25. annis renunciauit hæreditati poterit eam recuperare.

¶ Vtcrius secundum l. 6. titul. 22. partitæ. 3. pupillus, id est, tutor vice eius, mulier quoque in utero habens et marito suo, dum bonorum possessionem in iudicio postulant, pro pupillo etiam non probata plene filiatione, vel matrimonio, in possessionem bonorum manumittendi sunt illico. Cumque talis pupillus annos discretionis legitimos, id est, 14. fuerit adeptus: possunt exceptiones contra eius legitimitatem, & matrimonium, & filiationem matrisque impregnationem obiici. ¶ Ad hæc secundum l. 14. Taurensem absque licentia viri vxor hæreditati alicui sibi obuienti renunciate non valet: licet possit eam acceptare cum beneficio inuentarij, & non aliter. ¶ Deinde secundum l. 7. tit. 13. parti. 6. sancitur quod si maritus diues reliquerit vxorem pauperem, ipsa quartam partem bonorum mariti hæreditet siue filij manserint, siue non, quando ipsa aliter pro qualitate personæ vitam transigere non possit.

¶ Arræ domum secundum l. 1. titulo. 2. libro tertio fori decimam partem bonorum mariti, quando ipsæ eas dederit, vel ipsa petiuerit non excedent. ¶ Cautetur insuper in recopilatione noua l. 1. libro quinto, titulo. 4. nullum regnorum Hispaniæ incolam dum sponsalia contrahit, vel ducit vxorem suæ sponsæ vel coniugii indumentis, iocalibus, vel aliis rebus posse dare ultra valorem octauæ partis dotis quam ipsa attulit, virque recipit. Annullantur autem contractus, pacta, vel promissiones in fraudem huius legis initæ, & decernuntur nullas esse valoris, & effectus, sed de his satis.

¶ *De donationibus & promissionibus, quæ materia profusa est etiam Iuristis*

CAP. XXVII.

Quoniam de donationibus inter virum & vxorem, & inter patrem & filium iam peregrimus de donationibus & promissionibus, quia forte nullas